

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye , mint a Keleti Régió turisztikai látványosságok tárhelye is.

A Veisz János Keleti Kapu Egyesület, a kiemelt flóra-fauna és etnográfiai , valamint tájkultúra értékei felett érzett felelősége jegyében hívja és várja a 81. OMÉK. látogatóit, a „D” pavilon standján a gasztronómiai értékek és vendégváro kínálat termékeivel.

Szatmár-Beregi Natúrpark

A kihirdetés éve: 2010.
Területe 67 településen 103.802 ha, lakossága meghaladja a 40 ezer főt.
Települései: Barabás, Beregdaróc, Beregsurány, Botpalád, Cégénydányád, Csaholc, Csaroda, Császló, Csegöld, Csengersima, Darnó, Fehérgyarmat, Fülesd, Gacsály, Garbolc, Gelénes, Gulács, Gyügye, Hermánszeg, Hetefejércse, Jánd, Jánkmajtis, Kisar, Kishódos, Kisnamény, Kispalád, Kisszekeres, Kölcse, Kömörő, Lónya, Magosliget, Mánd, Márokpapi, Mátyus, Méhtelek, Milota, Nagyar, Nagyhódos, Nagyszekeres, Nemesborzova, Olcsvaapáti, Panyola, Penyige, Rozsály, Sonkád, Szamosbecs, Szamossályi, Szamostatárfalva, Szamosújlak, Szatmárcseke, Tákos, Tiszaadony, Tiszabecs, Tiszacséce, Tizsakerecseny, Tizsakóród, Tizsaszalka, Tiszavid, Tisztaberek, Tivadar, Túrístvándi, Túrricse, Uszka, Vámosatya, Vámosoroszi, Zajta, Zsarolyán.
Képviselője és működtetője a Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Alapítvány
Jelmondata/mottója: Természetesen Szatmár-Bereg
Honlapja: www.szatmarbereg.hu
Újságja a Fátyolszita, mely évente legalább 2 alkalommal jelenik meg.

Előzmények

Szatmár-Bereg térsége minden tekintetben megfelel a natúrparkokról megfogalmazott hazai és nemzetközi elvárásoknak, ezért a Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Alapítvány 2005-2009 között egy széles társadalmi alapokon álló programot valósított meg. Ennek elsődleges célja

egy olyan natúrparki együttműködés létrehozása volt, mely eszköze lehet a térség fenntartható használaton alapuló sokirányú fejlesztésének. 2010. január 17-én, Dr. Sólyom László köztársasági elnök részvételével, Fehérgyarmaton avatták fel a Szatmár-Beregi Natúrparkot.

Természetföldrajzi, természeti és táji jellemzői

A Szatmár-Beregi Natúrpark hazánk legkeletibb csücskében, az Észak-Alföld északi részén jött létre. Természetföldrajzi megközelítésben a Beregi-sík, valamint a Szatmári-sík hazai területeit fedi le. A tájat alapvetően a Tisza, a Szamos, a Kraszna és a Túr alakította ki. A térséget még a XVIII. században is szinte összefüggő mocsaras erdőségek borították. Nagy folyók és kis patakocskák vizei járták be a tájat, mocsarak, lápok, holtágak tagolták a végeláthatatlan, évszázados fák alkotta rengeteget. A lakosság létszámának folyamatos növekedése, a Tisza szabályozása, a gazdálkodás átalakulása századokon keresztül növelte az irtásokon kialakult gyepek és szántók arányát. Azonban még ma is az Alföld egyik erdőkben gazdag térsége. Az extenzív gazdálkodás itt megőrizte a hagyományos, mozaikos tájszerkezetet. Megmaradtak az évszázados fás legelők, a kiterjedt kaszálók, a vizes és mocsaras élőhelyek. Az erdőket meghatározóan őshonos fafajok jellemzik. A térségben még mindig jelentős az állattartás és a gyümölcsstermesztés. A kisebb-nagyobb erdőségek, az évszázados fákkal tagolt legelők páratlan szépségük mellett ritka, veszélyeztetett növényeknek és állatoknak az élőhelyei. Az értékek megőrzése érdekében 1982-ben hozták létre a Szatmár-Beregi Tájvédelmi Körzetet. A 21.891,7 hektár kiterjedésű védett terület őrzi a natúrpark legértékesebb természeti részeit. Az Európai Unió csatlakozás szellemében 2004-ben kijelölték a térség NATURA 2000-es területeit, mely a natúrpark több mint felét érinti. 2003-ban a Felső-Tisza-vidék teljes hullámterre bekerült a Nemzetközi jelentőségű vadvizek jegyzékébe, így Ramsari területté vált. Magyarország ezekkel vállalt nemzetközi kötelezettséget arra, hogy a térség ökológiai jellege ne változzon.

Kulturális és társadalmi jellemzői

A szatmár-beregi táj évszázadok óta az ember és a természet küzdelmének vagy még inkább egymás mellett élésének nyomait viseli. Amióta kialakultak az első falvak, és ahogy változott ezek népessége, a táj folyamatosan átalakult. Évszázadokon keresztül itt nem a (szántó)föld, hanem az ártéri haszonvételek (halászat, fakitermelés, gyümölcsstermesztés) jelentették a gazdálkodás alapját. Szatmár-Bereg első települései már a XII. században kialakultak. Mátyás királysága idején pedig már minden mai falu létezett. A lakosság változó igényeinek kiszolgálására a lakott területek környékén a hátsabb részekben szántók, máshol legelők váltották fel az összefüggő erdőket. A török hódoltság után újra magukra találtak a falvak. Növekedett a lakosság létszáma és egyre nagyobb területet szántottak, legeltettek. A térség végső átalakulását a nagy folyók szabályozása hozta a

XIX. században. Mindezzel párhuzamosan az erdők teljesen feldarabolódtak, kiterjedésük lecsökkent, hiszen folyamatosan alapanyagot szolgáltatott az egész Alföld fejlődéséhez. A térség kultúrtörténeti szempontból is számtalan felbecsülhetetlen kincseket őriz. Hazánk műemlékekben egyik leggazdagabb vidéke. 32 műemlék, illetve 37 műemlék jellegű épület hirdeti az alkotók tehetségét. Köztük 6 Árpád-kori (1301-ig) templomot is megtekinthet a látogató. Emellett jó néhány, kizárólag a térségre jellemző szokással és hagyománnyal találkozhatunk, finomságot kóstolhatunk meg.

A Szatmár-Beregi Natúrpark jelene és eredményei

A natúrparknak, mint területfejlesztési egységnek, célja a fenntartható fejlődés elvére épülő komplex területfejlesztés megvalósítása. Hosszú távon kell biztosítani a népesség megtartását, a természeti és a művi környezet magas színvonalú összehangolását, működését, bemutatását. A natúrparki közösség ehhez biztosít együttműködési keretet. A Szatmár-Beregi Natúrpark újságja, a Fátyolszita 2011 augusztusában jelent meg első alkalommal. Azóta 8 lapszám jelent meg e térségi újságból. Kilenc település és a Szabolcs-Szatmár-Beregi Természetvédelmi Alapítvány összefogásának eredményeként 2012-13-ban Kisarban elkészült a Szatmár-Beregi Natúrpark Látogatóközpontja, mely a térség legismertebb turisztikai érdekességévé nőtte ki magát. A pályázati program keretében elkészült még egy a Tisza értékeit bemutató kiállítás, egy Ökoház és 7 természetismereti tanösvény. 2013-ban az Alapítvány munkatársainak 2 esztendei előkészítő munkája eredményeként a Szatmár-Beregi szilvalekvárfőzés hagyománya felkerült a Szellemi Kulturális Örökség nemzeti listájára. A Szatmár-Beregi Natúrpark igen gazdag turisztikai információs anyaggal rendelkezik. Turista térképe az év legszebb térképe díjat is elnyerte 2008-ban. Kiadványai magas színvonalon mutatják be a térség természeti és kulturális értékeit, természetismereti tanösvényeket, állat- és növényvilágát, ételeit és ízeit. 2013-14-ben egy a Szatmár-Beregi Natúrpark madarait bemutató 3 kötetes kiadvány készült el, mely eljutott minden szatmár-beregi iskolához.

A Szatmár-Beregi Natúrpark céljai és jövőképe

Egy natúrpark, a Szatmár-Beregi Natúrpark létrehozása nem cél, hanem eszköz. A megszerzett natúrparki cím csupán lehetőséget biztosít ahhoz, hogy a közösség (önkormányzatok, vállalkozók, társadalmi szervezetek, stb.) tagjai összehangoltan, egymást erősítve valósítsák meg terveiket. Elképzeléseinket, céljainkat magunknak kell megfogalmazni – a fenntartható használat figyelembevételével. A natúrpark keretein belül már nem versenytársakként, hanem együttműködő partnerekként tudunk tervezni, pályázni, álmainkat megvalósítani.

A Szatmár-Beregi Natúrpark

- a természetvédelmi értékek megóvását prioritásként kezeli,
- a páratlanul gazdag kulturális értékeket és hagyományokat megőrzi,
- a környezetvédelmi problémák megoldására koncentrál,
- a fenntartható mezőgazdálkodás érdekeit, a lakosság megélhetését szem előtt tartja,
- az „öko”turizmus rendszerét, valamint az oktatási-tudatformálási-információs programokat szervezi és kialakítja.

A Szatmár-Beregi Natúrpark főbb turisztikai célpontjai:

- A szatmári és a beregi templomok és fa harangtornyok.
- A Szatmár-Beregi Natúrpark kisari Látogatóközpontja.
- A tiszavirágzás (június vége).
- Vízitúrázás a Tiszán, a Túron esetleg a Szamoson.
- Kerékpározás hazánk leghosszabb kerékpárút-hálózatán.
- Ízek és illatok, finomságok és italok a vendégszeretet jegyében.

Főbb programok:

- **A magyar kultúra napja (január 22.)**
- A panyolai Világzenei fesztivál (augusztus eleje).
- A szatmárcsekei szilvalekvárfőző verseny (augusztus közepe).
- A penyigei nagyvásár (augusztus vége)

Tudja-e, hogy? :

- Hogy a Szatmár-Bereg legértékesebb templomait a Világörökség listájára jelölik?
- Hogy a tiszavirágzás a Szatmár-Beregben a leglátványosabb?
- Hogy Szatmár-Beregben él hazánk legnagyobb haris-állománya?
- Hogy a szilvalekvárt itt cukor hozzáadása nélkül, 24 órán át kézzel kavargatva főzik?
- Hogy Kölcsey Ferenc a Szatmár-Beregben, Csekén írta a Himnuszot?
- Hogy Petőfi Sándor, A Tisza című versét, Luby Zsigmond nagyari házában vendégeskedve fogalmazta meg?
- Hogy Móricz Zsigmond Szatmár-Beregben, Tiszacsécsén született, s gyermekkorát is a környéken töltötte?